

Az alperes álképviselője, a körjegyző károkozó magatartását – a képviselőtestületi határozat kivonatának meghamisítását és ezáltal a felperes képviseleti jog tekintetében való megtevesztését és a szerződés alperes nevében való megkötését – közszolgálati jogviszonyával összefüggésben, annak felhasználásával tanúsította. A munkáltatónak az alkalmazott károkozásáért való felelőssége akkor is fennáll, ha az alkalmazott a munkaköri feladatába nem tartozó, vagy a munkáltató által kifejezetten tiltott tevékenységgel okoz kárt.

Alkalmazott jogszabályok: A Ptk. 221. §. (1) és (2) bekezdése, 348.§ (1) bekezdése

Győri Ítéltábla Gf.IV.20.396/2010/4.szám

A megyei bíróság fellebbezéssel támadott ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg kártérítés címén a felperesnek 15.125.000,-Ft-ot és ennek 2002. december 19-től járó késedelmi kamatát, a keresetet ezt meghaladóan elutasította.

Határozata indokolásában megállapította, hogy az alperes akkori körjegyzője 2002. október 30-án megbízási szerződést kötött a felperessel. Ebben a felperes kötelezettséget vállalt arra, hogy az alperes által pályázati forrásból megvalósítandó idősok otthona előkészítési munkálataiban részt vesz, többek között megszervezi a megvalósítási terv elkészítését, az idősok otthona általános és részletes terveinek elkészíttetését és részt vállal az építési engedélyezési eljárásban, 14.900.000,-Ft + ÁFA megbízási díj fejében, amely akkor is jár, ha a pályázat eredménytelen lesz. A szerződésben szerepel, hogy annak megkötésére a tárgybani képviselő testületi határozat szellemében, annak alapján kerül sor. Az erről – azaz a 39/2002. (VII.3.) számú – a határozatról készült 2002. július 29-én kelt kivonattal igazolta a körjegyző a szerződéskötést megelőzően a képviseleti jogát. A kivonat szerint a képviselő testület a pályázati anyag szakmai, műszaki és pénzügyi feltételeinek biztosítása céljából együttműködési megállapodást köt a felperessel, ennek felelőse a körjegyző. A felperes a szerződést teljesítette, ezzel összefüggésben 15.125.000,-Ft költsége keletkezett. A pályázatot az alperes benyújtotta, az azonban elutasításra került.

A bíróság megállapítása szerint a 39/2002. (VII.3.) számú határozatról szóló kivonat valótlan tartalmú okirat volt. A valós tartalmú határozatban a képviselő testület nem a felperessel, hanem egy másik Kft-vel való együttműködési megállapodás megkötéséről döntött és a felperessel való szerződés megkötésére a körjegyzőt nem hatalmazta fel. A körjegyző tehát a szerződést úgy kötötte meg, hogy képviseleti joggal nem rendelkezett. Az alperes erre hivatkozással a felperes által követelt megbízási díjat nem egyenlítette ki.

Ítélete jogi indokolásában a bíróság - a felek egyező álláspontját osztva - megállapította, hogy a képviseleti jog hiánya miatt a felek között együttműködési megállapodás nem jött létre. A másodfokú bíróság végzésével jogerőre emelkedett a Zalaegerszegi Városi Bíróság ítélete, melyben az alperes volt körjegyzőjét bűnösnek

mondák ki a Btk. 275. §. (1) bekezdésének b.) pontja szerinti 1 rb közokirat hamisítás büntetében. Az ítéletek a tekintetben is állást foglaltak, hogy a volt körjegyző a határozat-kivonatban szereplő valótlan tartalmat ismerte, a hamisított közokiratot felhasználta. Megállapítható tehát, hogy a körjegyző a képviseleti jogát illetően a felperest megtévesztette, amikor valótlan tartalmú képviselő testületi határozat kivonattal igazolta legitimációját. E megtévesztő magatartása jogellenes, a körjegyző az alperes alkalmazottjának minősül, akinek eljárásáért és az általa okozott kárért az alperes a Ptk. 348. §. (1) bekezdése értelmében felelősséggel tartozik.

A bíróság álláspontja szerint alaptalan az alperes kármegelőzési kötelezettségével kapcsolatos hivatkozása, ugyanis a felperes a tőle elvárható gondossággal járt el, amikor a határozat kivonat alapján a szerződéskötésre felhatalmazott személynek ítélte a körjegyzőt.

A kifejtettek miatt a felperes oldalán a megbízás teljesítésével ténylegesen felmerült költségek erejéig megalapozottnak ítélte a bíróság a keresetet.

Az alperes fellebbezésében az ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte. Megítélése szerint megalapozatlan a megyei bíróság ítélete, ugyanis az elsőfokú eljárásban tisztázni kellett volna, hogy a szerződéskötés előkészítésének folyamatában a felperes vizsgálta-e az alperes képviseleti jogát. Milyen okiratok vagy egyéb bizonyítékok igazolják a felperes szerződést aláíró képviselőjének ezirányú tájékozatlanságát. Tisztázni kellett volna, hogy az alkalmazottért akkor is felelős-e a munkáltató, ha ez utóbbi nemcsak a felperest, hanem a munkáltatóját is megtévesztette. Kiemelte, hogy az Önkormányzati törvény 9. §. (1) bekezdése értelmében a képviselő testületet a polgármester képviseli. Ennek tudatában a felperesnek a kellő gondosság esetén észlelnie kellett volna a szerződés személyi részében, valamint a 4. §. (2) bekezdésében foglaltak közti ellentétet.

Az alperes képviseletére vagy a törvény, vagy pedig meghatalmazás teremthetett volna alapot. A körjegyző azonban meghatalmazással nem rendelkezett, a felperesnek a gondos és elvárható eljárás követelményeinek megfelelően értékelnie kellett volna e körben azt is, hogy a hosszas előkészítő tárgyalások során sem a polgármester, sem a képviselő testület egyáltalán nem lépett érintkezésbe a felperessel. Mindezek nem szokványos körülmények, a felperes tehát nem a kellő gondossággal járt el.

Hivatkozott arra is, hogy a Ptk. 348. §. (1) bekezdése szerint csupán a jogszabály eltérő rendelkezése hiányában felelős a munkáltató az alkalmazott által munkaviszonyával összefüggésben okozott kárért. A jegyző az okiratokat meghamisítva, nem a munkaviszonyával összefüggésben eljárva okozott kárt, másrészt a bíróság nem vizsgálta, hogy van-e eltérő jogszabályi rendelkezés ebben a tárgykörben. Utalt az Mt. 174-175. §-ában írtakra.

A Ptk. 221. §. (1) és (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel kiemelte azt is, hogy az álképviselő köteles megtéríteni a vele szerződőnek okozott kárt. A felperes azonban nem állította perbe a II.r. alperesként a volt körjegyzőt. A felperes kárának viselésére nem az alperes, hanem az álképviselő lett volna köteles.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az ítélet helybenhagyására irányult. Hangsúlyozta, hogy a körjegyző az önkormányzat alkalmazottja, az általa ezen

jogviszonyával összefüggésben okozott kárért a munkáltató felel. A jogvitát nem a Ptk. 221. §. (2) bekezdése, hanem a speciális rendelkezést tartalmazó 348. §. (1) bekezdés alapján kell elbírálni.

A felperes az elvárható gondosságnak megfelelően járt el a képviseleti jog vizsgálatánál, a határozat-kivonat a szerződéskötés tekintetében a körjegyző teljeskörű képviseleti jogosultságára utal.

Téves az alperes Mt. 174-175. §-ára utalása, ez ugyanis a munkáltató és a munkavállaló közötti károkozásra irányadó.

Az alperes fellebbezése az alábbiak szerint nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítási eljárás lefolytatásával, a beszerzett peradatok okszerű, mindenre kiterjedő mérlegelésével helyesen megállapított tényállásból helytálló jogkövetkeztetést levonva hozta meg döntését, mellyel – indokait is beleértve – az ítéletábra egyetért, a fellebbezésben foglaltakra figyelemmel csupán az alábbiakat emeli ki.

A peradatok alapján nyilvánvaló és ezt a felek sem vitatták, hogy az érintett megbízási szerződés felperessel való megkötésére az alperes körjegyzője nem volt felhatalmazva, azaz a szerződéskötéskor képviseleti jog hiányában járt el. Eljárását később az alperes nem hagyta jóvá, nem erősítette meg, így a felek között az álképviseletre tekintettel szerződéses jogviszony nem jött létre. A felperes tehát az alperessel szemben – nem létező, létre nem jött – szerződésre jogot nem alapíthat.

A Ptk. 221. §. (1) és (2) bekezdése szerint az álképviselőnek a vele szerződő féllel (azaz a felperessel) szemben kártérítési felelőssége áll fenn. A perbeli esetben az alperes álképviselője, a körjegyző az alperessel áll közszolgálati jogviszonyban, károkozó magatartását (a képviselőtestületi határozat kivonatának meghamisítását és ezáltal a felperes képviseleti jog tekintetében való megtévesztését és a szerződés alperes nevében való megkötését) ezen közszolgálati jogviszonyával összefüggésben, annak felhasználásával tanúsította. A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel az ítéletábra kiemeli, hogy a munkáltatónak az alkalmazott károkozásáért való felelőssége akkor is fennáll, ha az alkalmazott a munkaköri feladatába nem tartozó, vagy a munkáltató által kifejezetten tiltott tevékenységgel okoz kárt. A felelősség a munkaviszonnyal való összefüggésen alapul, ez pedig minden olyan esetben fennáll, amikor az alkalmazott a munkavégzése folytán, a munkáltató által biztosított lehetőségek révén került olyan helyzetbe, hogy kárt okozhatott (BDT 2008.1745). A perbeli esetben a körjegyző részére a közszolgálati jogviszonya, az ebbéli minősége, az önkormányzat bélyegzőjéhez és a képviselőtestületi határozatokhoz való hozzáférése munkaviszonya által megteremtett lehetősége biztosította, hogy károkozó magatartását kifejthesse. Az általa okozott kárért tehát az alperes kártérítési felelőssége a Ptk. 348. §. (1) bekezdése alapján fennáll.

Nem megalapozott – mint ahogy az elsőfokú bíróság ítélete és a felperes fellebbezési ellenkérelme is arra rámutatott – az alperesnek a Ptk. 340. §. (1) bekezdésére, tehát a kármegelőzési, kárenyhítési kötelezettség felperes általi elmulasztására irányuló hivatkozása sem. A körjegyző által meghamisított tartalmú határozat-kivonat mind formája, mind pedig tartalma alapján alkalmas annak a látszatnak a keltésére, hogy a

hivatalos személyként, közbizalomtól övezve eljáró körjegyző legitimációja megfelelő. Erre figyelemmel nem volt elvárható a felperestől, hogy a határozat-kivonat felmutatását követően a képviseleti jogosultság további igazolását megkövetelje, illetve a körjegyző legitimációját további vizsgálatnak vesse alá.

A fentiek szerint tehát az alperest teljes kártérítési felelősség terheli.

A fellebbezésnek az Mt. 174-175. §-ára utalással kifejtett álláspontja is megalapozatlan, hisz ezen jogszabályi rendelkezések nem a munkavállaló által harmadik személyeknek okozott kár megtérítésével kapcsolatos jogviszonyban, hanem a munkáltató és a munkavállaló közötti károkozásra irányadó rendelkezéseket tartalmaznak.

A fentebb kifejtettekre tekintettel az ítéletábra – a keresetet részben elutasító, de fellebbezéssel nem támadott rendelkezéseket nem érintve – a megyei bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezését helybenhagyta.

Az ügy tömör összefoglalása:

A munkáltatónak az alkalmazott károkozásáért való felelősségét nem zárja ki az, hogy az alkalmazott a munkaköri feladatába nem tartozó, vagy a munkáltató által kifejezetten tiltott tevékenységgel okozott kárt. A felelősség a munkaviszonnyal való összefüggésen alapul, amely fennáll minden olyan esetben, amikor az alkalmazott a munkavégzése folytán, a munkáltató által biztosított lehetőségek révén került olyan helyzetbe, hogy kárt okozhatott.

Alkalmazott jogszabályok: 1959. évi IV. törvény 348. §.